

KODIFIKACE 18. A 19. STOLETÍ

1. Code Civil 1804

Systematika zákoníku:

Úvodní titul. Všeobecně o uveřejnění, účincích a užití zákonů. (Čl. 1 - 6.)

Kniha I. Osoby (Čl. 7 - 515.)

Kniha II. Věci a různé modifikace vlastnictví. (Čl. 516 - 710.)

Kniha III. Různé způsoby nabytí vlastnictví. (Čl. 711 - 2281.)

Čl. 1. Zákony jsou vykonatelné na celém území francouzském, jsou-li vyhlášeny králem (prezidentem republiky).

Čl. 2. Zákon působí jen do budoucna; vůbec neúčinkuje nazpět.

Čl. 3. Policejní a bezpečnostní zákony zavazují všechny, kdo obývají (ono) území. Nemovitosti, i když je drží cizinci, se spravují francouzským zákonem. Zákony, týkající se stavu a způsobilosti osob, zavazují Francouze, i když bydlí v cizině.

Čl. 4. Pro odepření spravedlnosti může být stíhán soudce, který odmítne soudit pod záminkou, že zákon mlčí, že je nesrozumitelný nebo nedostatečný.

Čl. 5. Je zakázáno soudcům v záležitostech, které jim podléhají, nalézat cestu všeobecného uspořádání a upravování.

Čl. 6. Zvláštními úmluvami nelze rušit zákony, které se týkají veřejného řádu a dobrých mravů.

Čl. 22. Odsouzení k trestům, jichž účinkem je zbavení odsouzeného veškeré účasti na občanských právech níže uvedených, přinášejí s sebou občanskou smrt.

Čl. 165. Manželství se uzavírá veřejně před občanským úředníkem podle bydliště jedné z obou stran.

Čl. 208. Výživné je přizpůsobeno jenom rozsahu potřeb toho, kdo je uplatňuje, a jmění toho, kdo je k němu povinen.

Čl. 212. Manželé jsou si navzájem povinni věrností, pomocí a oporou.

Čl. 213. Manžel má ochranu nad ženou, žena je povinna poslouchati manžela.

Čl. 214. Žena je povinna bydlit s manželem, a následovat ho všude tam, kde on míní pobývat; manžel je povinen manželku přijmout a poskytnout jí podle svých možností a podle svého stavu vše, co je nutné pro životní potřeby.

Čl. 215. Žena nemůže bez manželova svolení vystupovat před soudem, i když je veřejnou obchodnicí.

Čl. 216. Manželovo svolení není nutné, když je žena stíhána trestně nebo policejně.

Čl. 229. Manžel může žádat rozluku pro ženino cizoložství.

Čl. 230. Žena může žádat rozluku pro mužovo cizoložství, jestliže muž má souložnici ve společném domě.

Čl. 231. Oba manželé se mohou jeden proti druhému domáhat rozluky pro výtržnosti, kruté nakládání nebo těžké urážky jednoho manžela vůči druhému.

Čl. 275. Vzájemný souhlas manželů se nepřipouští, je-li manžel mladší dvaceti pěti let nebo žena mladší jedenadvaceti let.

Čl. 276. Vzájemný souhlas se připouští až po dvou letech manželství.

Čl. 277. Vzájemný souhlas se nepřipouští po dvacetiletém manželství, ani tehdy, je-li ženě čtyřicet pět let (nebo více).

Čl. 278. V žádném případě nepostačuje vzájemný souhlas manželů, není-li schválen jejich otci a matkami nebo jinými jejich žijícími předky podle pravidel obsažených v článku 150 v titulu

O manželství.

Čl. 295. Manželé, rozloučení z jakéhokoli důvodu, nemohou mezi sebou opět vstoupit v manželství.

Čl. 306. Když lze žalovat na rozlukou ze zákonného důvodu, mají manželé na vůli žádat (pouze) rozvod od stolu a lože.

Čl. 340. Zakazuje se vyhledávat otcovství. Byla-li žena unesena a doba únosu se kryje s dobou početí, může na žádost zúčastněných stran být únosce prohlášen za otce dítěte.

Čl. 516. Veškeré věci jsou movité nebo nemovité.

Čl. 517. Věci jsou nemovité podle své povahy, podle svého určení nebo podle předmětu, kterému slouží.

Čl. 527. Věci jsou movité podle své povahy nebo podle zákonného určení.

Čl. 544. Vlastnictví je právo užívati věci a jimi nakládati způsobem co nejsvrchovanějším, pokud nejde o způsob zakázaný zákony nebo nařízeními.

Čl. 545. Nikdo nemůže být nucen, aby postoupil své vlastnictví, není-li to z důvodu veřejného prospěchu a za spravedlivou a předběžnou náhradu.

Čl. 546. Vlastnictví věci, ať movité nebo nemovité, poskytuje právo na vše, co věc plodí a co se s ní, ať přirozeně nebo uměle, spojí jako příslušenství. Toto právo se nazývá právem na přírůstek.

Čl. 547. Právem na přírůstek náleží vlastníkovi: přirozené nebo průmyslově těžené plody země, plody občanské, mláďata zvířat.

Čl. 548. Plody věci náleží vlastníku jenom se závazkem nahradit třetím osobám náklady obdělání, práce a osevu.

Čl. 549. Pouhý držitel nabývá vlastnictví plodů, jen když drží v dobré víře; jinak je povinen vydat plody s věcí vlastníkovi, který se jí domáhá.

Čl. 550. Držitel je v dobré víře, když drží jako vlastník z titulu převodu vlastnictví, jehož nedostatků nezná. Držitel přestává být v dobré víře, jakmile sezná tyto nedostatky.

Čl. 551. Vše, co se s věcí spojí nebo do věci vloží, náleží vlastníkovi podle následujících předpisů.

Čl. 552. Vlastnictví pozemku je také vlastnictvím toho, co je svrchu a vespod.

Čl. 1134. Po zákonu uzavřené smlouvy zaujímají místo zákona vůči těm, kdo je uzavřeli.

Převzato z: Schelle, K., Vlček, E.: Obecné dějiny státu a práva v dokumentech. II., Brno 1994, s. 50-51.

2. Občanský zákoník pro Německou říši 1896

Systematika občanského zákoníku:

1. kniha. Všeobecná část § 1 - § 240
2. kniha. Závazkové vztahy § 241 - § 853
3. kniha. Věcná práva § 854 - § 1296
4. kniha. Rodinné právo § 1297 - § 1921
5. kniha. Dědické právo § 1922 - § 2385.

§ 1. Způsobnost člověka k právům počíná jeho zrozením.

§ 21. Spolek, jehož účel není zaměřen na hospodářské podnikání, získá právní způsobilost zápisem do spolkového rejstříku příslušného úředního soudu.

§ 22. Spolek, jehož účel spočívá v hospodářském podnikání, získá, neexistují-li zvláštní říšské právní předpisy, právní způsobilost propůjčením státem (zemí).

§ 90. Věcmi ve smyslu zákona jsou pouze tělesné věci.

§ 94. K podstatným součástem pozemku náležejí věci s půdou pevně spojené, zvláště budovy, jakož i plodiny pozemku, pokud souvisí s půdou. Semena vysetím, rostlina zakořeněním se stávají podstatnou součástí pozemku.

§ 125. Právní jednání, kterému chybí zákonem předepsaná forma, je neplatné.

§ 138. Právní jednání proti dobrým mravům je neplatné. Zvláště je neplatným právní jednání, kterým někdo vykořisťuje jiného pro jeho nouzi, lehkomyšlnost nebo nezkušenost tím, že si dá sobě nebo třetí osobě za plnění slíbit nebo plní majetkové výhody, které tak převyšují hodnotu plněného, že jsou podle všech okolností majetkové výhody v nápadném nepoměru k tomu, co bylo plněno.

§ 157. Smlouvy je třeba vykládat tak, jak to vyžaduje věrnost a důvěra obvyklá ve vzájemném styku.

§ 226. Výkon práva je nepřipustný, když může mít pouze za účel poškození jiného.

§ 241. Na základě dlužnického vztahu je věřitel oprávněn žádat od dlužníka plnění. Plnění může také spočívat v zanechání (činnosti).

§ 242. Dlužník je povinen plnit tak, jak to vyžaduje věrnost a důvěra obvyklá ve vzájemném styku.

§ 554 Pronajímatel může nájemní poměr vypovědět bez dodržení výpovědní lhůty, když je nájemce ve dvou po sobě následujících termínech v prodlení s placením nájemného nebo části nájemného.

§ 611 Služební (pracovní) smlouvou se zavazuje ten, kdo služby přislíbí ke konání slíbených služeb, druhá strana k poskytnutí dohodnuté náhrady.

§ 626. Je-li tu důležitý důvod, může být služební poměr vypovězen každou stranou bez dodržení výpovědní lhůty.

§ 823. Kdo úmyslně nebo z nedbalosti poruší protiprávně život, tělo, zdraví, svobodu, vlastnictví nebo jiné právo druhé osoby, je povinen nahradit takto vzniklou škodu.

§ 852. Nárok na náhradu škody vzniklé z nedovoleného jednání se promlčuje v tříleté lhůtě od okamžiku, v kterém se poškozený dozvěděl o škodě a náhradou povinné osobě, bez této znalosti v třicetileté lhůtě počínaje provedením jednání.

§ 854. Držba věci se nabývá dosažením skutečné moci nad věcí.

§ 891. Je-li v pozemkové knize ve prospěch někoho zapsáno právo, platí (právní) domněnka, že mu toto právo náleží.

§ 903. Vlastník věci může, pokud tomu nebrání zákon nebo právo třetích osob, věcí libovolně nakládati a každého z působení na věc vyloučiti.

§ 904. Vlastník věci není oprávněn zakázati působení jiného na věc, když je toto působení nutné k odvrácení hrozícího nebezpečí a když je hrozící škoda nepřiměřeně velká v poměru ke škodě způsobené působením na věc. Vlastník může požadovat náhradu způsobené škody.

§ 1317. Manželství se uzavírá tím, že snoubenci prohlásí před občanským matrikářem osobně a za současné přítomnosti, že spolu vstupují v manželství. Prohlášení se nesmějí učinit pod podmínkou nebo s časovým doložením.

§ 1353. Manželé jsou si navzájem povinni k manželskému životnímu společenství.

§ 1354. Muži přísluší rozhodovat ve všech záležitostech týkajících se společného manželského života; muž zejména stanoví bydliště a byt.

§ 1705. Nemanželské dítě má ve vztahu k matce a k příbuzným matky právní postavení manželského dítěte.

§ 1707. Matce nenáleží rodičovská moc nad nemanželským dítětem. Má právo a povinnost starat se o osobu dítěte; není oprávněna dítě zastupovat.

§ 1708. Otec nemanželského dítěte je povinen poskytnout dítěti do dokončení osmnácti let živobytí odpovídající postavení matky.

§ 1922. Smrtí osoby (nápad dědictví) přechází její majetek (dědictví) jako celek na jednu nebo více osob (dědici).

§ 1937. Zůstavitel může jednostranným pořízením pro případ smrti (testament, poslední vůle) určit dědice.

§ 2303. Je-li potomek pořízením pro případ smrti vyloučen z dědické posloupnosti, může od dědiců žádat povinný díl. Povinný díl tvoří jednu polovinu hodnoty zákonného podílu. Stejně právo mají rodiče a manžel zůstavitele, jsou-li pořízením pro případ smrti vyloučeni z dědické posloupnosti.

Převzato z: Schelle, K., Vlček, E.: Obecné dějiny státu a práva v dokumentech. II., Brno 1994, s. 105-107.

3. Obchodní zákoník Německého spolku 1861

Systematika zákoníku:

Všeobecná ustanovení (čl. 1 - 8)

1. kniha. O obchodnictvu (čl. 4 - 84)

2. kniha. O obchodních společnostech (čl. 85 - 249)

3. kniha. O tiché společnosti a o sdružení k jednotlivým obchodům na společný účet (čl. 250 - 270)

4. kniha. O obchodech (čl. 271 - 431)

5. kniha. Námořní obchod

Článek 1.

Ve věcech obchodních použití jest, pokud tento zákoník ustanovení neobsahuje, obchodních obyčejů, a není-li jich, všeobecného práva občanského.

Článek 2.

Za kupce ve smyslu tohoto zákona je třeba považovat toho, kdo po živnostensku provozuje obchod.

Článek 12.

U každého obchodního soudu je veden obchodní rejstřík, do kterého jest pojmouti zápisy tímto zákoníkem předepsané.

Obchodní rejstřík je veřejný. Nahlédnout do něho je dovoleno v obvyklých služebních hodinách každému. Též lze, zapraví-li se útraty, žádat o opis zápisů, kterýž jest na požádání ověřit.

Článek 15.

Firma kupcova je jméno, pod kterým v obchodě svá jednání provozuje a podpis dává.

Článek 28.

Každý kupec je povinen vést knihy, z nichž úplně lze seznati jeho obchody a stav jeho jmění. Je povinen uschovávat přijaté obchodní dopisy a podržeti opis (kopii nebo otisk) odeslaných obchodních dopisů a je zapisovat podle časového pořadí do knihy opisů.

Článek 34.

Řádné vedené obchodní knihy poskytují ve sporech o věcech obchodních mezi kupci zpravidla důkaz neúplný, který může býti doplněn přísahou nebo jinými průvodními prostředky. Avšak soudce, uváživ všechny okolnosti, má rozhodnout podle svého uznání, zdali je obsahu knih přikládat větší nebo menší míru průvodnosti, zdali v případě, kde obchodní knihy sporných stran nejsou v souladu, má-li být úplně upuštěno od tohoto průvodního prostředku, nebo má-li se knihám jedné strany dát více věrohodnosti.

Převzato z: Schelle, K., Vlček, E.: Obecné dějiny státu a práva v dokumentech. II., Brno 1994, s. 108-109.

4. Zákon o soudním zřízení pro Německou říši 1877

Občanské soudní řízení.

Jednotlivé tituly zákona:

Soudcovský úřad; Soudní pravomoc; Okresní soudy; Kmetické soudy; Zemské soudy; Porotní soudy; Komory pro věci obchodní; Vrchní zemské soudy; Říšský soud; Státní zastupitelství; Soudní zapisovatel; Soudní vykonavatel; Právní pomoc; Veřejnost a pořádková policie; Úřední věc; Porada a hlasování; Soudní prázdniny.

§ 1. Soudcovskou moc vykonávají neodvislé, jenom zákonu podrobené soudy.

§ 6. Soudci jsou jmenováni na doživotí.

§ 12. Řádnou soudní pravomoc ve sporných záležitostech vykonávají okresní a zemské soudy, vrchní zemské soudy a říšský soud.

§ 13. Před řádné soudy náležejí všechny občanskoprávní spory a trestní záležitosti, pro které buď není založena příslušnost správních úřadů nebo správních soudů nebo říšskými zákony nejsou zřízeny nebo připuštěny zvláštní soudy.

§ 15. (1) Soudy jsou státní.

(2) Soukromé soudnictví je zrušeno.

(3) Výkon soudnictví církevními soudy ve světských záležitostech je bez občanského účinku. To platí obzvláště pro manželské a zásunbní záležitosti.

§ 16. Výjimečné soudy se nepřipouštějí. Nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci. Tím nejsou dotčeny zákonné předpisy o válečných soudech a o stanném právu.

§ 17. Soudy rozhodují o přípustnosti pořadu práva.

§ 22. V čele okresních soudců jsou samosoudci.

§ 25. K projednávání a rozhodování trestních záležitostí tvoří se u okresních soudů kmetické soudy.

§ 26. Kmetické soudy sestávají z okresního soudce jako předsedy a ze dvou kmetů. Při nejmenším jeden z kmetů musí být muž.

§ 31. Funkce kmeta je čestná. Kmetem může být jenom Němec.

§ 79. K projednávání a rozhodování trestních záležitostí se periodicky scházejí u zemských soudů porotní soudy.

§ 80. Porotní soudy jsou příslušné pro zločiny, které nenáležejí do příslušnosti trestních komor nebo říšského soudu.

§ 81. Porotní soudy se skládají ze tří soudců jako členů, počítajíc do toho předsedu, a z dvanácti porotců, povolaných rozhodovat o otázce viny.

§ 84. Funkce porotce je čestná. Porotcem může být jenom Němec.

§ 100. Pokládá-li to zemská soudní správa za potřebné, mohou být u zemských soudů pro jejich obvody nebo pro místně vymezené části těchto obvodů zřízeny komory pro obchodní záležitosti. Tyto komory mohou mít uvnitř obvodu zemského soudu své sídlo na místech odlišných od sídla zemského soudu.

§ 120. U vrchních zemských soudů se tvoří civilní a trestní senáty.

§ 125. Sídlo říšského soudu stanoví zákon.

§ 132. U říšského soudu se tvoří civilní a trestní senáty. Jejich počet stanoví říšský kancléř.

§ 142. U každého soudu má být státní zastupitelství.

§ 145. Skládá-li se státní zastupitelství některého soudu z více úředníků, jednají osoby přiřazené prvnímu úředníku jako jeho zástupci; jsou oprávněny, jestli za něj vystupují, konat všechny jeho úřední výkony, aniž vykazují zvláštní příkaz.

§ 149. Vrchní říšský (státní) zástupce a říšští (státní) Zástupci nejsou soudcovskými úředníky.

§ 150. Vrchní říšský (státní) zástupce a říšští (státní) zástupci jsou jmenováni k návrhu spolkové rady císařem.

§ 151. Státní zastupitelství je ve svých úředních úkonech neodvislé od soudů.

§ 152. Státní zástupci nesmějí řídit soudcovské úkony. Také nesmí na ně být přenášen služební dozor nad soudci.

Převzato z: Schelle, K., Vlček, E.: Obecné dějiny státu a práva v dokumentech. II., Brno 1994, s. 113-114.

5. Francouzský trestní zákon 1810

Systematika zákoníku:

Úvodní ustanovení (čl. 1 - 5)

Kniha první, tresty v oblasti zločinů a pokárání, a jejich účinky (čl. 6 - 58)

Kniha druhá, osoby trestné, beztrestné a odpovědné za zločiny a přečiny (čl. 59 - 74)

Kniha třetí, zločiny, přečiny a jejich trestání (čl. 75 - 463)

Kniha čtvrtá, přestupky a jejich tresty (čl. 464 - 484).

Čl. 1. Překročení zákona, které zákony trestají policejními tresty, jsou přestupky. Překročení zákona, které zákony trestají kárnými tresty, jsou přečiny. Překročení zákona, které zákony trestají tělesnými nebo zneuct'ujícími tresty, jsou zločiny.

Čl. 2. Každý pokus zločinu, který byl projeven zevními jednáními, a provázen počatým prováděním, pokud nebyl zastaven anebo nedošlo k jeho výsledku jenom pro okolnosti nahodilé nebo nezávislé na pachatelově vůli, pokládá se sám za zločin.

Čl. 3. Pokusy přečinů se nepokládají za přečiny, leč v případech stanovených zvláštním ustanovením zákona.

Čl. 4. Žádný přestupek, žádný zločin nemohou být trestány, nebyly-li stanoveny zákony, vydanými před jejich spácháním.

Čl. 6. Tresty v oblasti zločinů jsou tělesné a zneuct'ující, nebo jen zneuct'ující.

Čl. 7. Tresty tělesné a zneuct'ující jsou:

1. smrt;
2. nucené práce navždy (na doživotí);
3. deportace;
4. nucené práce na čas
5. káznice.

Čl. 8. Tresty zneuct'ující jsou:

1. pranýř
2. vyhnanství
3. ztráta občanských práv.

Čl. 9. Tresty v oblasti pokárání jsou:

1. uvěznění na čas ve věznicí
2. odnětí na čas některých práv civilních, občanských nebo rodinných
3. pokuta.

Čl. 13. Otcovrah, odsouzený na smrt, bude veden na popraviště v košili, bos a s hlavou přikrytou černou rouškou. Bude vystaven na popravišti po dobu, po kterou soudní vykonavatel bude předčítat lidu odsuzující náleze; pak mu bude useknuta pravá ruka (v zápěstí), a bezprostředně poté bude vykonán trest smrti.

Čl. 56. Kdokoli se, když byl odsouzen pro zločin, dopustí nového zločinu, který se stíhá ztrátou občanských práv, bude odsouzen k trestu pranýře. Jestliže se druhý zločin stíhá trestem pranýře nebo vyhnanství bude odsouzen do káznice. Stíhá-li se druhý zločin trestem káznice, bude odsouzen k nuceným pracím na čas a k cejchu. Jestliže se druhý zločin stíhá trestem nucených prací na čas nebo deportací, bude potrestán nucenými pracemi na doživotí. Jestliže se druhý zločin stíhá trestem nucených prací na doživotí, bude odsouzen k trestu smrti.

Čl. 59. Spoluviníci zločinu nebo přečinu se trestají týmž trestem jako sami pachatelé tohoto zločinu nebo přečinu, kromě případů, kde zákon stanoví něco jiného.

Čl. 64. Není zločinu ani přečinu, když byl někdo v době činu ve stavu šílenství nebo byl donucen silou, které nemohl odolat.

Čl. 65. Žádný zločin ani přečin nemůže být omluven ani trest zmírněn, kromě případů a okolností, pro které zákon prohlašuje čin za omluvitelný nebo dovoluje užití méně přísného trestu.

Čl. 75. Každý Francouz, který pozdvihne zbraň proti Francii, bude potrestán smrtí.

Čl. 76. Kdokoli bude provozovat pikle nebo bude v tajném spojení se zahraničními mocnostmi nebo jejich agenty, aby je přiměl k tomu, aby počaly nepřátelství nebo zvedly válku proti Francii, nebo jim k tomu poskytl prostředky, bude potrestán smrtí. K tomuto opatření dojde dokonce i v tom případě, že uvedené pikle nebo tajná spojení neskončily nepřátelstvím.

Čl. 86. Atentát nebo spiknutí proti životu nebo osobě císaře je zločinem urážky veličenstva (crimen laesae maiestatis); tento zločin se trestá jako otcovražda a nadto se stíhá konfiskací jmění.

Čl. 209. Podle okolností jsou zločinem nebo přečinem vzpoury všechny násilné odpory a násilnosti proti veřejným úředníkům, ... vykonávajícím zákony, rozkazy a nařízení veřejné moci, soudní příkazy nebo rozsudky.

Čl. 265. Všechna zločinná sdružení proti osobám nebo majetku jsou zločinem proti veřejnému míru.

Čl. 269. Tuláctví je přečinem.

Čl. 270. Tuláky neboli lidmi bez domova jsou ti, kdo nemají ani určité bydliště, ani prostředky k obživě, a kteří obvykle neprovozují ani zaměstnání ani povolání.

Převzato z: Schelle, K., Vlček, E.: Obecné dějiny státu a práva v dokumentech. II., Brno 1994, s. 53-54.

6. Trestní zákoník pro Německou říši 1871

Úvodní ustanovení (§ 1 – 12)

§ 1. Jednání stíhané smrtí, káznicí nebo pevnostní vazbou na více než pět let je zločinem. Jednání stíhané pevnostní vazbou do pěti let, vězením nebo peněžitou pokutou více než 150 Marek je přečinem. Jednání stíhané vazbou nebo peněžitou pokutou do 150 marek je přestupkem.

§ 2. Na jednání může být uložen trest jen tehdy, byl-li stanoven zákonem, dříve než jednání bylo spácháno. Při rozdílnosti zákonů v době mezi dokonáním jednáním a odsouzením je nutno použít nejmírnější zákon.

§ 3. Trestních zákonů Německé říše se užije na všechna trestná jednání, spáchaná na jejím území, i když je pachatel cizinec.

Všeobecně o trestání zločinů, přečinů a přestupků (§ 13 – 79)

§ 38. Vedle trestu na svobodě může být v případech předvídaných zákonem uznána přípustnost policejního dozoru.

§ 39. Policejní dozor má tyto účinky:

1) odsouzenému může být vyšším zemským policejním úřadem zakázán pobyt na určitých místech;

2) vyšší zemský policejní úřad je oprávněn vykázat cizince ze spolkového území;

3) domovní prohlídky nepodléhají omezení, pokud jde o čas, ve kterém se smějí konat.

§ 43. Kdo osvědčí rozhodnutí, spáchat zločin nebo přečin, jednáními, která obsahují počátek provádění tohoto zločinu nebo přečinu, je trestný pro pokus, když nebyl zamýšlený zločin nebo přečin dokonán. Pokus přečinu je však trestný jenom v případech, ve kterých to zákon výslovně stanoví.

§ 44. Pokus zločinu nebo přečinu je mírněji potrestat, než dokonání čin.

§ 47. Když více osob spáchá společně trestný čin, je každá trestána jako pachatel.

§ 51. O trestný čin se nejedná tehdy, když se pachatel nacházel v době spáchání činu ve stavu bezvědomí nebo chorobného porušení duševní činnosti, kterým bylo vyloučeno svobodné ovládání vůle.

§ 55 Kdo při spáchání činu nedovrší dvanácti let, nemůže být pro tento trestněprávně stíhán.

§ 56. Obviněný, který v době, kdy dovrší dvanáctý, nikoli však osmnáctý rok života, spáchal trestný čin, musí být osvobozen, když při jeho spáchání nedovedl rozpoznat jeho trestnost. V rozsudku je třeba stanovit, zda má být obviněný předán své rodině nebo odevzdán do výchovného nebo polepšovacieho ústavu.

§ 57. Když obviněný, který v době, kdy dovrší dvanáctý, nikoliv však osmnáctý rok života, spáchal trestný čin a při jeho spáchání dovedl rozpoznat jeho trestnost, mají se proti němu používat následující ustanovení:

1) je-li na jednání stanoven trest smrti nebo doživotní káznice, jest uložit vězení od tří do patnácti let;

2) je-li na jednání stanovena doživotní pevnostní vazba, jest uložit pevnostní vazbu od tří do patnácti let.

§ 66. Promlčením se vylučuje trestní stíhání a výkon trestu.

...

Převzato z: Schelle, K., Vlček, E.: Obecné dějiny státu a práva v dokumentech. II., Brno 1994, s. 115-117.

7. Trestní řád soudní pro Německou říši 1877

Systematika zákoníku:

1. kniha - Všeobecná ustanovení. § 1- § 150

2. kniha - Řízení v první stolici. § 151 - § 337

3. kniha - Opravné prostředky. § 338 - § 398

4. kniha - Obnova řízení skončeného pravomocným rozsudkem. § 399 - § 413

5. kniha - Účast poškozeného v řízení. § 414 - § 446

6. kniha - Zvláštní druhy řízení. § 447 - § 480

7. kniha - Výkon trestu a náklady řízení. § 481 - § 506.

§ 7. Příslušný je ten soud, v jehož obvodě došlo k trestnímu jednání.

§ 8. Příslušný je také soud, v jehož obvodě měl obviněný v době podání žaloby své bydliště. Nemá-li obviněný bydliště v Německé říši, určuje se příslušnost soudu také místem obvyklého pobytu a není-li toto známo, posledním bydlištěm.

§ 23. Soudce, který byl účasten při rozhodnutí, které bylo napadeno opravným prostředkem, je z moci zákona vyloučen z rozhodnutí na rozhodnutí vyšší instance.

§ 50. Řádně předvolaný svědek, který se nedostaví, bude odsouzen k zaplacení takto vzniklých nákladů, jakožto i k peněžité pokutě do tří set marek, a v případě, že tato nebude uhrazena, k trestu vězení do šesti týdnů. Také předvedení svědka z úřední moci je přípustné. V případě opakovaného neuposlechnutí předvolání může být trest uložen znovu.

§ 51. K odmítnutí svědectví jsou oprávněni:

1. snoubenec obviněného,
2. manžel obviněného, i když manželství zaniklo,
3. ti, kteří jsou s obviněným příbuzní, sešvagřeni nebo spojeni adopcí v přímé linii, nebo jsou příbuzní ve vedlejší linii až do třetího stupně nebo sešvagřeni až do druhého stupně, i když manželství, které zakládá sešvagření, již neexistuje.

§ 52. K odmítnutí svědectví jsou dále oprávněni:

1. duchovní, pokud se jedná o záležitosti, které jim byly svěřeny při výkonu duchovní péče,
2. obhájci obviněného, pokud se jedná o záležitosti, které jim byly svěřeny v této vlastnosti,
3. právní zástupci a lékaři, pokud se jedná o záležitosti, které jim byly svěřeny při výkonu povolání.

Osoby označené ad 2, 3 nemohou svědectví odmítnout, když byly závazku mlčenlivosti zbaveny.

§ 60. Každý svědek musí být sám a před výslechem vzat do přísahy. Od vzetí do přísahy může být ze zvláštních důvodů do konce výslechu upuštěno, zejména když existuje pochybnost o její přípustnosti.

§ 69. Svědek, který odmítne bez zákonného důvodu svědectví nebo přísahu, bude odsouzen k zaplacení nákladů, které vznikly jeho odmítnutím, jakožto i k peněžité pokutě do tří set marek a v případě, že tato nemůže být uhrazena, k trestu vězení do šesti týdnů. K vynucení svědectví může být nařízena vazba, avšak ne déle než do ukončení řízení v příslušné instanci nebo déle než šest měsíců a u přestupků ne déle než šest týdnů.

Také vyšetřující soudce, okresní soudce v předběžném řízení, jakožto i pověřený a dožádaný soudce jsou oprávněni k provedení tohoto opatření.

...

Převzato z: Schelle, K., Vlček, E.: Obecné dějiny státu a práva v dokumentech. II., Brno 1994, s. 118-119.